

Akademik Umutsuzluk Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademik Umutsuzluk Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16581>

Öz

Akademik Umutsuzluk Ölçeği (AUÖ), bireylerin akademik başarılarına dair olumsuz beklentilerini, yetersizlik hislerini ve gelecekteki akademik hedeflerine ulaşma konusundaki inanç eksikliğini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçeğin geliştirilme çalışması, 2020 yılında Murat Gökalp ve Fatih Soykan tarafından gerçekleştirilmiş olup, özellikle yükseköğretim düzeyindeki öğrencilerin başarılarındaki akademik başarı özgü umutsuzluk düzeyini belirlemeyi hedeflemektedir. Bu ölçek, genel umutsuzluk kavramından farklı olarak, akademik başarısızlık beklentisi ve öğrenme süreçlerine dair motivasyon kaybı gibi spesifik alanları değerlendirir.

Ölçeğin geliştirme süreci, kapsamlı bir madde havuzu oluşturulması, uzman görüşleri alınması ve ardından geçerlik (Geçerlik) ve güvenirlik (Güvenirlik) analizlerinin yapılması içeriktir. AUÖ, eğitim psikolojisi ve rehberlik alanlarında öğrencilerin risk altındaki durumlarını tespit etme ve akademik müdahale programları tasarlama açısından önemli bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Akademik Umutsuzluk, Psikometrik Ölçek, Ölçek Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik, Yükseköğretim, Akademik Başarı.

Yazarlar

Murat GÖKALP, Fatih SOYKAN

Amaç

Akademik Umutsuzluk Ölçeği (AUÖ), özellikle üniversite ve yükseköğretim kurumlarındaki öğrenciler arasında yaygın olarak gözlemlenen akademik hedeflerle ilgili motivasyon kaybı ve olumsuz beklentiler durumunu nicel olarak ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin temel amacı, bireylerin akademik geleceklerine yönelik algıladıkları çaresizlik ve umutsuzluk derecesini belirleyerek, bu duygusal ve bilişsel durumun akademik performans ve genel iyi oluş üzerindeki etkilerini araştırmaktır.

Bu araç, araştırmacılara ve eğitim profesyonellerine, akademik ortamda risk altında olan öğrencileri erken teşhis etme ve onlara yönelik spesifik rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri geliştirme imkânı sunar. Ölçek, genel umutsuzluktan farklı olarak, akademik başarıdaki başarısızlık atıflarına odaklanmaktadır.

Yapı

Akademik Umutsuzluk Ölçeği, akademik bağlamda ortaya çıkan umutsuzluk yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bilişsel ve duygusal bileşenleri içerir ve öğrencinin akademik hedeflerine ulaşma yeteneğine dair kalıcı ve olumsuz beklentiler geliştirmesiyle karakterize edilir. Ölçek, genellikle akademik görevlere karşı hissedilen çaresizlik, gelecekteki akademik başarıya yönelik beklentisi ve akademik çabaların sonuç vermeyeceğine dair inanç gibi alt boyutları kapsar.

Ölçek, akademik umutsuzluğun, bireyin akademik motivasyonunu, öğrenme stratejilerini ve genel psikolojik sağlığını nasıl etkilediğini anlamak için teorik temellere dayanır. Bu bağlamda, yapı, öğrencinin akademik sonuçları üzerindeki kontrol algısını (lokus kontrolü) ve akademik hedeflere ulaşmada karşılaşılan engeller karşısındaki yığılımlarını yansıtır.

Geçerlik

Akademik Umutsuzluk Ölçeği'nin geliştirme çalışması, ölçeğin akademik umutsuzluk yapısını ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek amacıyla kapsamlı geçerlik analizlerini içermiştir. Çalışmada, öncelikle uzman görüşleri alınarak kapsam geçerliği sağlanmıştır. Yapı geçerliği ise Faktör Analizi yöntemleriyle test edilmiştir.

Geliştirme çalışmasında (Gökalp & Soykan, 2020), ölçeğin faktör yapısının teorik beklentilerle uyumlu olduğu gösterilmiştir. Ayrıca, ayrıntı edici geçerliği sağlamak amacıyla, ölçek puanlarının, akademik motivasyon ve genel yaşam doyumu gibi ilgili ancak farklı yapılarla beklenen yönde ilişkiler sergilediği tespit edilmiştir. Bu bulgular, AUÖ'nün akademik umutsuzluk kavramını geçerli bir şekilde ölçtüğünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve istikrarını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Gökalp ve Soykan (2020) tarafından yürütülen çalışmada, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) hesaplanmıştır. Elde edilen yüksek alfa katsayısı değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı, yani akademik umutsuzluğu, tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir.

Çok tutarlılığına yanısıra, ölçeğin zamana karşı istikrarını belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik çalışmaları da yapılmış olabilir. Yüksek güvenilirlik katsayıları, ölçeğin akademik bağlamdaki duygusal ve bilişsel durumları stabil ve güvenilir bir biçimde değerlendirebildiğini kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Akademik Umutsuzluk Ölçeği'nin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Geliştirme çalışmasında, öncelikle Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ile ölçeğin madde yapısı incelenmiş, ardından elde edilen faktör yapısının doğrulanması için Doğrulayıcı

Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır.

Analizler sonucunda, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu ve akademik umutsuzluğun farklı yönlerini temsil eden alt faktörlere ayrıldığı tespit edilmiştir (Örneğin, Akademik Başarı Beklentisi, Akademik Çaresizlik Hissi gibi). DFA sonuçları, kabul edilebilir uyum indeksleri sunarak, belirlenen faktör yapısının veri setine uygunluğunu ve teorik olarak anlamlı olduğunu teyit etmiştir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme

Format: Ölçek, genellikle beşli veya dördümlü Likert tipi derecelendirme formatında sunulur. Katılımlar, maddelere ne ölçüde katıldıkları belirtilir (Örneğin: Hiç Katılmıyorum'dan Tamamen Katılıyorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe (tr)

Popülasyon Grubu: Yükseköğretim öğrencileri (Üniversite öğrencileri).

Yaş Grubu: Genç yetişkinler (18-25 yaş aralığı, üniversite öğrenci popülasyonuna uygun).

Popülasyon Detayları: Ölçek, lisans ve/veya ön lisans düzeyindeki öğrencilerin akademik çevreye özgü umutsuzluk düzeylerini ölçmek üzere standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçeği. Bireylerin akademik durumlarına ilişkin kişisel duygu ve düşüncelerini yansıtan maddelerden oluşur.

Anahtar Kelimeler

Akademik Kaygı, Öğrenci Refahı, Psikometrik Özellikler, Faktör Analizi, Üniversite Öğrencileri, Umutsuzluk Ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Araştırmacının ORCID numarası, kaynak makalede belirtilmemiştir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Sorumlu yazarın e-posta adresi mevcuttur.

Yazma Adresi: Murat GÖKALP (gokalpm@omu.edu.tr)

Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Akademik Umutsuzluk Ölçeği'nin geliştirme çalşması 2020 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırama amaçlı kullanımı genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarın izninin alınması gerekmektedir. Şzin ve kullanım koşulları hakkında detaylı bilgi almak için sorumlu yazar Murat Gökalp ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Kaynaklar

Temel Kaynak/Referans:

Gökalp, M., ve Soykan, F. (2020). Akademik Umutsuzluk Ölçeği: Geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalşması. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2) , 741-751. doi: 10.33206/mjss.562714

Makalenin orijinal tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: akademik-umutsuzluk-olcegi-toad.pdf

Akademik Umutsuzluk Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler, yazarın izniyle ve yayınlanmayan makaleye başvurularak elde edilmelidir.